

WE VINDEN DE NAAM van deze kaper onder allerlei vormen terug in boordjournalen en dokumenten van de Admiraliteit: De fever, Le fever, Lefevere, De Fever...

Reeds in 1611 vindt men in de parochie-registers van Oostende een kind dat als eerste geboorte werd ingeschreven onder die familienaam.

A. Cuffez, in zijn studie over kaper Carel Jonckheere (eigen uitgave, 1985, aanwezig in de Oostendse stadsbibliotheek) signaleerde onze Anthone als lid van de bemanning van kapitein Thomas Becu, de Oude, op 6 maart 1692.

Maar op 28 mei 1697 is Anthone Lefebvre reeds in het bezit van een patente ter kaapvaart voor een "schuyte", de "Ste Anthone de Padua", van twee vat en op 7 juli 1697, kreeg hij een andere patente voor een barque longue, "La Revenge", van vier last (acht ton), maar telkens zonder vermelding van geschut.

Het zijn dus kleine bootjes, waarschijnlijk hoofdzakelijk bestemd voor kleine kustvaart of misschien kustvisserij met de mogelijkheid, dank zij de kaperspatente, om eventueel "bi appetite" een slagje te slaan. En dan, niets meer tot 1704. Het is immers vrede.

Gevangen

Op 7 juni 1704 duikt Lefebvre plotseling op op de lijsten van de kas der 2%, de mutualiteitskas der reders ter kaapvaart. Hij wordt er vermeld met een aan hem uitbetaalde vergoeding van zesendertig gulden omdat hij gekwetst was en gevangen gezet in Engeland. Hij moet dan waarschijnlijk reeds kapitein geweest zijn, wellicht in de koopvaardij, want er is nog geen kapersbrief afgeleverd op zijn naam. Dezelfde kas der 2% vermeldt op 10 oktober 1704 bovendien de som van 24 gulden die aan onze kapitein werd uitbetaald als reisgeld voor zeven man, gevangen in Engeland, wat onze veronderstelling van hiervoren lijkt te bevestigen.

Lefebvre is dus met zijn volk in de handen gevallen van de Engelsen en meer weten we daar niet over.

Slechts op 10 juli 1704, na zijn cedaflegging ter zake, kreeg hij het bevel over een snauw, "OLV van Troost", van twintig last en zes stukken kanon.

De borgsom, te storten bij de aflevering van de patente ter kaapvaart, bedroeg zesduizend gulden, wat het vereiste bedrag is voor de toelating om een lange reis te doen, doorgaans van een tiental weken.

Op 21 juli 1704 vernemen we dat Anthone Lefebvre uit Oostende was uitgevaren samen met Joannes Lindersen.

Anthone Lefebvre

De twee kapiteins vormen "compagnie", d.i. de overeenkomst waarbij ze samen zullen jagen op buit en de opbrengst zullen delen.

Reeds op 23 juli veroveren en rantsoeneren ze voor tweeduizend negenhonderd florijnen een "buysse" met haring.

Dezelfde dag hadden ze een gevecht met een kaper van Londen, waarbij Lindersen werd gekwetst en Lefebvre een dode en een gekwetste had. In onze studie over Lindersen gaven we een volledig relaas van die gebeurtenis (HVB nr 8, aug. 1989, p.34).

De Engelsman, een goed bewapende hoeker, werd veroverd en Lindersen stelde er ter bewaking van de prijs, zijn schipper en vijf man op, terwijl Lefebvre er drie man van zijn bodem bij zette (kwestie van vertrouwen...?).

Een andere "buysse" werd bovendien gerantsoeneerd voor zevenhonderd florijnen.

Maar op 16 januari 1705 legde Anthone zijn eed af voor een nieuwe kaperspatente voor een snauw, de "Philippe V, Rex Hispaniarum" (ofte Filips V, koning van Spanje, in goed Vlaams van die tijd: Coninck van Spaignien). Het schip is van twintig last (veertig ton) en heeft zes stukken kanon aan boord, "gemonteert met ses stukken canon ende amonitie van oorloghe aladventant"... Opnieuw wijst de brogsom op een toelating voor een lange reis van ongeveer tien weken.

Reeds op 21 januari 1705 roeide Lefebvre buiten de haven van Oostende, met achter zich aan de konvooiers Gerrebrants en Cornelissen. Hij volgde de gewone kapersroute van die oorlogsfaze: Hollandse kust, Texel, Engelse Oostkust en terug.

Op zeven mijlen OtZ van Leith veroverde hij op 5 februari een Schot geladen met planken, balken en ander tuig, en zette er ter bewaking en begeleiding zijn luitenant met zes man en twee jongens op. Het veroverde schip was een pinas, de "William en Loodewijk". Ze liepen met de prijs Oostende binnen om te "fictalieren" (victualieren) en om water in te doen voor de "resterende tijd", d.i. om de tien weken te kunnen volvoeren.

Op 17 februari liep Lefebvre voor die "resterende tijd" terug uit en ontmoette hij

's anderendaags de konvooier Paulus Bestenbustel en de kaper Wybo. Hij hield een zeilkoersje met Bestenbustel, maar Wybo kon niet volgen.

"Doen sijn devoir"

Ja, 't kan niet altijd serieus zijn en men moet zich af en toe een pleziertje gunnen, op zijn kapers en "bi appetite"...

Het drietal sloot daarna "compagnie" en, op 19 februari, met Walcheren ZOtO veroverde Bestenbustel, op het signaal van de uitkijk van Lefebvre, een Engelse pinas, waarop als naar gewoonte, van hun volk werd neergezet. Het veroverde schip was de "Margriete en Elisabeth".

Op 3 maart werd nog een Zweed gerantsoeneerd en op 4 maart nam Lefebvre een fluitbootje, "Ste. Claere", dat van Amsterdam naar Bayonne ging en hij stelde er zijn luitenant, 8 man en 3 jongens op, wat wijst op een belangrijke vangst.

Een paar dagen later rantsoeneert onze Anthone nog een Engelsman en, na nog een kort bezoekje aan de thuishaven Oostende (van 12 tot 18 maart), ging het opnieuw langs de Hollandse kust.

Zoals wel eens gebeurde op de kapers, werd de bemanning het moe en op 31 maart, "naer middagh wilde het volck den capiteyn dwingen op te loopen". Ondanks nog een ander incident, met de eerste luitenant Andries Outers, die gaat slapen in de plaats van te "doen sijn devoir", kon men behouden Oostende bereiken op 5 april, na een lange kruistocht.

"Achter-uyt seylen"

Anthone Lefebvre zal niet lang rusten, na die meer dan twee maand durende vaart.

Want, op 1 mei voer hij buiten Oostende met zijn snauw de "Coninck van Spaignien", om een eerste deel van de reis te gaan kruisen en, nadien, na een paar dagen rust, om het tweede deel van de toegekende tien weken, gereed en uitgerust, te gaan volvoeren.

Deze reis begon niet in de beste voorwaarden, want Lefebvre moest gaan ankeren buiten de haven van Oostende, om volk op te wachten, "die achter-uyt geseylt waeren", d.i. dat een deel van de bemanning aan de wal was gebleven.

Maar hij lichtte dan toch het anker met de konvooier Eblet.

Er werd wat heen en weer gevaren langs de Hollandse kust en via Texel zelfs tot aan de Noorse wal.

Vòr Texel, op 22 mei, vervolgde Lefebvre een vijandelijke vloot van een veertigtal schepen en bewaakt door drie konvooiers. In het boordjournaal vermeldde de schrijver hoe, midden in deze vloot, Lefebvre tewerk ging: "Wij aboorderende twee

>

Twee Vlaamse fregatten met bourgognevlag (Kruis van Bourgondië) in strijd met een Hollands fregat (1652). Nationaal Scheepvaartmuseum Antwerpen.

scheperen, waar van 1 catte ende 1 galjoot was, ende wij het galjoot aen boord leyden, soo spronghen 7 man van ons over. In het aborderen creghen 1 van ons volcq gequest ende hielden het met een uyt de vloote met onse prijs."

Zo ging dat in die tijd...!

"Drij Vrijers"

Wat merkwaardig is, is dat de konvooiers Cornelissen en Mansvelt zich ook in die vijandige vloot bevonden, maar niets konden bemeesteren. Het boordjournaal van Lefebvre meldt zelfs dat Cornelissen gekwetst werd aan een been en eveneens 3 à 4 man van zijn volk gekwetst werden.

De prijs was een galjoot, de "Drij Vrijers", geladen met rogge, potassen en schaapsvellen. Lefebvre maakte zich van de gevangenen af door ze op een fluit van Amsterdam te zetten, want de Amsterdammer kon niet lastig gevallen worden, omdat hij papieren had die in regel waren. En klaar was Kees!

Op 26 mei waren de Oostendenaars weer thuis.

Doch, op 2 juni begon de tweede helft van de door de patente toegelaten reis. Men voer rechtstreeks op Noorwegen, tot bij Lista en The Naze.

Op 29 juni werd een ijshoek buit gemaakt, een Hollander, de "Bruynvis", elders vermeld als de "Fortuyn", geladen met gezouten vis. De stuurman Philippe

Coopens met vier man en één jongen werden erop gezet ter bewaking en begeleiding.

Op 2 juli werd een andere vishoeker gerantsoeneerd en op 10 juni landde men behouden en wel in de thuishaven Oostende.

De volgende reis ving aan op 24 juli en er werden een paar rantsoenen ingevorderd, terwijl een paar Zweden "in compagnie" met konvooier Eblet werden genomen, doch weer verlaten wegens vijandelijke te sterke achtervolging, waarna toch nog op 28 september een Hollandse hoeker werd veroverd, de "Admiraal Tromp", geladen met vis, waarop de stuurman van Lefebvre met vier man werden ingezet. Deze prijs liep op 4 oktober binnen in de haven van Oostende en op 10 oktober was de reis beëindigd.

Na een goeie maand rust, kon de "Philippe V, Coninck van Spaignien" opnieuw het zeegat uitvaren, op 29 november.

Wanneer Lefebvre, op 5 december, een Hollandse fluit, de "Passer", van Amsterdam, geladen met rogge, leder en wol, veroverde, pretendeerden een paar Duinkerkers, die in de buurt waren, een deel te krijgen van de buit. Onze man betwistte dit met vuur, omdat volgens hem alleen de rechters van de Admiraliteit daarover konden beslissen, doch hij eindigde uiteindelijk de discussie met aan kapitein De Wulf van Duinkerke toe te geven, maar hij zette toch zijn eigen luitenant en drie man op de prijs.

Doch, op 21 december, sloeg Lefebvre

een "moschovisvaerder" (een schip dat op Rusland —Moschovie— voer), de St. Jacob", rijkelijk geladen met tar, huiden, zijde, roet, kemp, te bemeesteren. Hij zette er trouwens zijn schipper met zeven man op en zette zijn gevangenen af op een galjoot van Texel.

Hij kwam terug te Oostende op 8 januari 1706, na nog Joannes Lindersen te hebben ontmoet aan Het Vlie.

Lefebvre behield in 1706 hetzelfde schip. Op een kruistocht langs de Hollandse kust, aangevangen op 28 januari 1706, kon hij drie rijke rantsoenen maken en veroverde hij respectievelijk op 23 februari en 8 maart twee hoekers, de "Cleyne Vischerije" en de "Wynbergh". De ganse buit werd afgerkend op 3 juni door reder Pieter Carpentier voor netto 11 604 gulden. En dan verdwijnt Lefebvre voorlopig van het ons bekende toneel.

Maar Lefebvre komt terug

Hij duikt opnieuw op vanaf 1708, een paar jaren later, na het beleg van 1706.

Op 4 juli 1708 kreeg hij een fregat van twintig last en acht stukken kanon onder zijn voeten, de St. Antonius van Padua".

Die heilige Antonius, bekend te Oostende bij de zeelui als een hun goed gezinde heilige, met een wekelijkse mis speciaal te hunner intentie in de Capucienkerk destijds, is onze man normaliter dus

gunstig.

Inderdaad, wanneer Lefebvre in zee steekt op 9 juli 1708, veroverde hij al spoedig, op 23 juli, rond 18 uur, de prijs van een kaper van Kales, een brigantijn van Rotterdam,

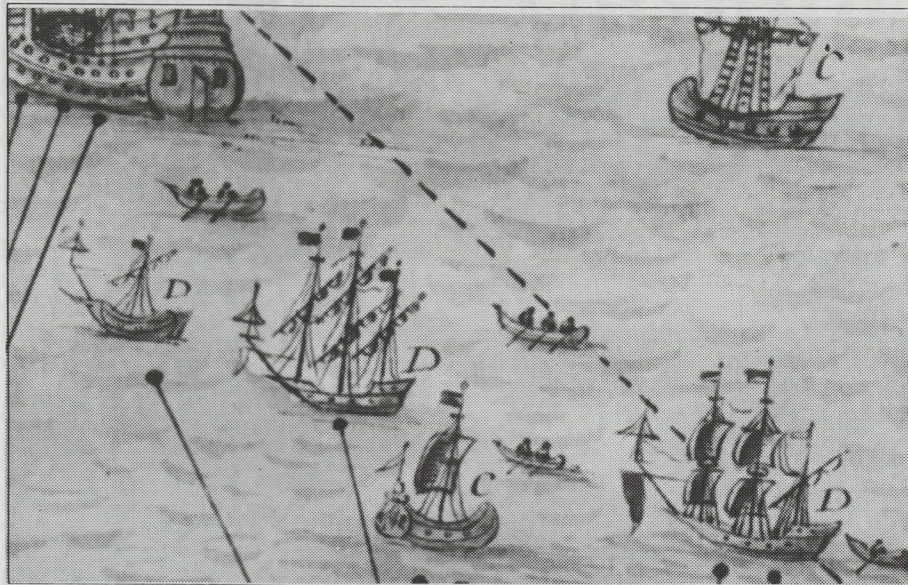

Foto van zicht op de blokkade van Duinkerke van 1694. De schepen aangeduid met een "D" zijn opgegeven als zijnde "barques longues". (Dokumentatie van de musée de la Marine van Parijs.

die van Milford naar Rotterdam wilde varen, geladen met boter en roet (= vet, talk). Klaarblijkelijk is het schip Engels, doch daar het reeds drie dagen in het bezit van de Calaisien was, mocht het volgens de regelen van de kaapvaart beschouwd worden als goede prijs op de vijand en kon onze man met zijn buit Oostende binnenlopen op 26 juli.

Voor een nieuwe afvaart moest hij vòòr Albertus (Mariakerke) voor anker gaan liggen op 27 juli, om er zijn volk aan boord te krijgen.

Op 13 augustus ontmoette hij Pieter de Ry, ons wel bekend, rond de Engelse wal. Pieter de Ry had twee "huyen" veroverd en Lefebvre nam er een van over, de "Terese", geladen met zout. Beide kapiteins liepen met hun buit binnen en verkochten er hun prijs ter plaatse.

Men dweilde verder de Franse kust af, tot voorbij Cherbourg, om uiteindelijk nog tot een schietpartij te komen met een Franse snauw vòòr de Engelse kust, bij Beachy Head, wat de Oostendenaars drie gekwetsten kostte. Lefebvre kwam dan toch behouden binnen Oostende op 31 augustus, na gedurende zijn kruistocht heel wat schepen, vnl. Hollanders en Denen, te hebben onderzocht naar hun boordpapieren en paspoorten. Men had collega Lindersen ook ontmoet op 12 juli, vòòr de Vlaamse kust op de ree van Oostende.

Volgens de prijzenlijsten van de Admiraliteit van Oostende zal ook 1709 nog gunstig zijn voor Lefebvre. Men meldt inderdaad het opbrengen door hem, in "compagnie" van kapitein Willemsen, van

een bark "d'Avonture" van Kales, geladen met brandewijn, en in "compagnie" met Lindersen van een hoeker met gerst, hernomen op de vijanden en gerantsoeneerd voor 700 fl.

Op de datum van inschrijving van 1 januari 1709 op de prijzenlijst, verwachtte men een "huy" hernomen op een Duinkerker en één rantsoen. Verder op die lijst voor 1709 en 1710 is er nog een "tartaen" vermeld, "La Constante", geladen met zout en een portie zeildoek, gehaald uit een gestrand Frans schip.

Met kapitein Frans Maes maakte Lefebvre een mooie buit met een snauw van Duinkerke, "La bonne Espérance", een snauw van Kales, "La Trompeuse", geladen met wol en brandewijn, nog een snauw met zout en een hoeker "St. François", geladen met oesters.

Eindelijk werd dan nog een fluit, de "Justitia", hernomen op een Duinkerker. Het geheel werd op 8 april 1709 te Oostende openbaar verkocht door reder Pieter Carpentier.

Lefebvre veranderde trouwens van schip en voer vanaf 26 juni 1709 op de snauw "La bonne Aventure", van twaalf last en toebedeeld met vier stukken kanon.

In compagnie met Pieter de Ry en Lindersen noteert men nog de vangst van een hoeker met twee stukken kanon, een zestal diverse kleinere schepen en een paar rantsoenen.

Incidenten

Op 1 augustus 1710 is er een boordjournaal van Lefebvre dat aanvangt om 16.30 uur en vermeldt hoe hij samen met Lindersen uitvaart uit Oostende en moet blijven drijven om Engelsen in te wachten

die ze samen naar Engeland moeten konvoieren. Hij bleef dan een hele tijd kruisen langs de Franse kust tot Ouessant, waar ze elk twee schepen, volgens Lefebvre een ketse en een bark en volgens Lindersen twee barken, veroveren en rantsoeneren.

Intussen greep een typisch incident plaats: de luitenant van Lefebvre, Hosdin (Gouduin?) en een van zijn volk gaan met de jol aan land op de Franse kust en worden er gevangen genomen door de bevolking. En wat doet onze kaper? Hij schrijft naar de gouverneur van de streek om die mannen terug te krijgen, maar helaas, ze zijn reeds getransporteerd naar een gevangenis! Wat een goede manieren toch?!

Na in Wight gevictimiseerd en schoongemaakt te hebben, ging onze man opnieuw in zee op 23 september, samen met Lindersen; ze veroverden reeds op 24 september twee prijzen, w.o. een pink ballastscheeps. Lefebvre neemt er nog een bark met zout bij.

En hier is er weer rumoer met het volk. Lefebvre wordt verplicht binnen de Cowes te blijven, "ter oorsaecke van onze equepaes (= equipage = bemanning) dye nyet en wouwen seylen al voor eerst sy souwen betaelt wesen van de prijzen"... Het volk wil dus een deel van het gemaakte rantsoengeld in handen krijgen.

De kapitein had immers reeds geld in handen gekregen. De kapitein weigerde natuurlijk toe te geven. Dit bracht mee dat hij moest vluchten voor een snauw "vermyts ons volck nyet en wouwen slaan." Staking aan boord dus. Er zijn zelfs drie deserteurs!

Maar de rust is dan toch teruggekomen en Lefebvre vond zelfs nog middel om van een visser van Dieppe een mast te pikken die hij meesleepte naar de ree van Dover.

Op 8 oktober zien ze Nieuwpoort en varen ze opnieuw de thuishaven Oostende binnen.

Na deze datum vinden we de naam van Lefebvre niet meer in de dokumenten van de admiraliteit.

Wel vinden we bij de aanvraag van de reders voor een patente van een nieuwe "La bonne Aventure", op 22 november 1710, de vermelding: "is comen te perisseeren"...

Sic transit gloria mundi!

Walter Debrock

**Een nieuw nummer van
Het Visserijblad
ligt elke eerste vrijdag van
de maand bij uw
dagbladhandelaar**